

פיוטים, שירים ותפילות
בעקבות השבעה באוקטובר

חירות

אסופה לכבוד פסח ה'תשפ"ה | 2025
ולמען שחרור החטופים

פיוטים, שירים ותפילות בעקבות השבעה באוקטובר

חירות

אסופה לכבוד פסח תשפ"ה | 2025 ולשחרור החטופים

בעריכת:

שרה סגל-כץ, מילנה קרטובסקי עייאש, עקיבא סגל

לחצו להורדת קובץ מותאם להדפסה ביתית <<

עורכת ראשית: שרה סגלי־כץ
עריכה: מילנה קרטובסקי עייאש, עקיבא סגל
מתרגמת ראשית: מילנה קרטובסקי עייאש
ניהול והפקה: שרה סגלי־כץ, נריה רפאל כנפו, מילנה קרטובסקי עייאש, עינבר
בלוזר־שלם

שם האסופה: חירות Liberté
האיורים על הכריכה: ורד גולדמן | Bring Them Home, 2025
עיצוב ועימוד: חן יאקה־שומרון | סטודיו לימונדה

התכנים באסופה מצויים באתר המקוון גלויה: www.gluya.org
כולנו 7 באוקטובר: www.tous7octobre.org
קהילת ציון: www.zion-jerusalem.org.il
רשות הרבים: www.rashut-harabim.org

© 2025 כל הזכויות שמורות למרכז גלויה
כל זכויות היוצרות והיוצרים באסופה שמורות למחבריהם. כל הרווחים
מהאסופה קודש למטה משפחות החטופים.

המערכת עשתה כל שביכולתה לאתר את בעלות ובעלי היצירות ולקבל את
הסכמתם להכללת יצירותיהם בספר זה.
באם נפלה שגגה, אנא פנו אלינו: gluya@gluya.org

תוכן העניינים

- 7 תפילה לשלום החטופות והחטופים
הרב אייל ישפה
- 8 שמות החטופות והחטופים שנמצאים עדיין בשבי
- 9 סדר ספירת השבי
שירלי צפת דוידאי
- למען החירות
- 11 שנצא מתוך המיצרים והכיסופים אל חירות שלמה
הרבנית שרה סגל-כץ
- 15 למען החירות
ז'אן-דוד ישי
- 18 אחריות שהיא התגלמות החירות
ליאת אצילי
- 20 מעבדות לחירות, מגיהנום עזה הבית, עכשיו ובזמן הזה
הרבה תמר אלעד-אפלבוים
- 24 חוברת התפילות שלנו
מילנה קרטובסקי עייאש
- 26 תפילה לשלום הנעדרים והחטופים
הרב מישאל ציון
- 27 עוֹרֵי עוֹרֵי - פיוט תקווה ותפילה
אפרים כהן
- 29 מה נאוו עלי
ר' שמעון ב"ר נסים' בתוספת בית חדש סוגר
מאת רבי נריה רפאל כנפו

30 חירות
מילנה קרטובסקי עייאש

32 חוט אדום
רביטל שלומן ברגר

33 רנסנס
רביטל שלומן ברגר

34 פיוט תחינה בלתי מוכר להצלת שבויים מכלאם
ד"ר יהושע גרנט

37 תיקון הטל
ר' שלמה אבן גבירול, עם תוספות של רבי נריה רפאל כנפו

41 ארבע לשונות גאולה ולשונות נחמה
הרב גבריאל אבן צור

בעבור זה

45 אילה
ניתאי קלי

47 מאז שמיני עצרת החג הזה
מלכה שמולוביץ

48 כל קול
נורית הירשפלד-סקופינסקי

49 בעבור זה
אסנת אלדר

50 ומאיפה אפשר בכלל להתחיל
חגי פרץ

51 עכשיו
טלי פז

- 52 עסקת החזרת הטופים וחטופות מס' 1
אסנת אלדר
- 53 * (בשיפוליו של עמק הבכיה)
אהובה רקנטי
- 54 איך
רונית גליק קורצ'ק
- 55 לאהוב עד השמים
מיכאל זץ
- 56 * (בתוך רעש העולם ילדי צועד)
מיטל גזלה רופא
- 57 אל תראוני
סימה סדר פלד
- 58 להרגיש את הרוח
סמדר פלק־פרץ
- 60 שבר כלי
נעמה קדוש
- 61 גלות
יעל קריא
- 62 * (מי שביציאתה אוחזת תוף)
אסנת אלדר
- 63 ממעמקים קראתיך
איריס אליה כהן
- 64 לחפש את החירות: קריאה פסחית בזמן אמת
הרבה עינבר בלוזר שלם
- 67 תפילת אחינו כל בית ישראל

תפילה לשלום החטופות והחטופים

הרב אייל ישפה

נושאים אנו תפלה
כמיהה ובקשה
שישובו יקירנו לגבולם,
שלא תפל שערה משערות ראשם
שנחזור ונתאחד עם בלם.
מיחלים אנו להחלמת הפצועים בגופם ובנפשם,
משועים לשלומם ומצפים לבואם של כל השבויים, החטופים והנעדרים.
נפלל שלא יחסך כל מאמץ ולא יגרע חלקם.
שישובו במהרה לקהל ישראל, לבתיהם ואל יקריהם.

לחצו לקריאה במגזין גלויה <<

שמות החטופות והחטופים שנמצאים עדיין בשבי

שי לוינסון	גיא גלכוע דלאל	אריאל קוניו
עוז דניאל	מחמד אלאטרש	עידן שתיני
גניאל שמעון פרץ	רונן אנגל	ג'ודי ווינשטיין
אסף חממי	מקסים הרקין	גדי חגי
מני גודארד	מתן אנגרסט	מתן צנגאוקר
	סהר ברוך	אבינתן אור
	תמיר אדר	רן רני גואילי
	ביפין ג'ושי	יאיר יעקב
	ג'ושוע לואיטו מולל	רום ברסלבסקי
	Nattapong Pinta	איתן הורן
	Sudthisak Rinthalak	ענבר הימן
	Sonthaya Oakkharasri	איתן אברהם מור
	יוסי שרעבי	אביב אצילי
	עמרי מירן	אוריאל ברוך
	שגב כלפון	אילן וייס
	עמירם קופר	אלון אהל
	ד'אור רודאיף	בר אברהם קופרשטיין
	עומר נאטורה	אלקנה בוחבוט
	תמיר נמרודי	דרור אור
	אריה זלמנוביץ'	הדר גולדין
	גלי ברמן	יונתן סמרנו
	זין ברמן	אביתר דויד
	איתי חן	יוסף חיים אוחנה
	עידן אלכסנדר	איתן לוי
	אליהו מרגלית	דוד קוניו
	נמרוד כהן	של חיימי
	עפרה קידר	גיא אילוז

סדר ספירת השבי

שירלי צפת דוידאי

לשם יחוד קוד־שָׂא בְּרִיךְ הוּא וְשָׂכֵנִיפִיָּהּ, בְּדַחֲלֵהוּ וּרְחִימֵהוּ –

הַנְּגִי מוֹכְנָה וּמְזַמְנָה לְקַיֵּם מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל סְפִירַת הַיָּמִים שְׁעוֹמְדַת
לְנוּ חוֹבַת הַמִּצְוָה שֶׁל פְּדִיּוֹן חַטּוּפִים וְחַטּוּפוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וּפְדוּיֵי
ה' יֵשְׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֵאשֻׁם, שֶׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה
יִשְׁיָגוּן נֶסוּ יָגוֹן וְאַנְחָה". (ישעיהו נא יא)

נְבָרֶךְ: בְּרוּכִים נִהְיֶה יִשְׂרָאֵל עַל חוֹבַתְנוּ וּמִצְוֹתֵנוּ לְסַפֵּר יוֹם אַחַר יוֹם
אֶת שְׁבָעִים, וּלְקַיֵּם בְּמַהֲרָה מִצְוֹת פְּדִיּוֹן שְׁבוּיִים וְשְׁבוּיוֹת.

הַיּוֹם _____ יוֹם לְחַטִּיפְתָּם הָאֲכֻזְרִית מִבֵּיתָם, שֶׁהֵם _____
שְׁבוּעוֹת, _____ יָמִים, _____ שְׁעוֹת וְ_____ דְקוֹת לְמִנְיַן
הַשָּׁבִי.

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שֶׁבְּזְכוּת סְפִירַת הַיָּמִים שֶׁסָּפַרְנוּ הַיּוֹם, תִּהְיֶה
טוֹבָתָם בְּלִבְנוּ וּבְלֵב רֵאשֵׁינוּ וְיִוָּעֲצִינוּ, וְנִפְעַל בְּלִבְנוּ לְפְדִיּוֹנָם בְּמִסִּירוֹת
וּבְנִחְיָאוֹת וּבְלֵב טְהוֹר, עַד שֶׁיֵּשׁוּבוּ לְבֵיתָם בְּבְרִיאוֹת וּבְשָׁלוֹם,
בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן.

הערות:

- אפשרות לספור באופן שיטתי בכל התכנסות עד שישובו.
- יש לבצע בעמידה.

לחצו לקריאה במגזין גלויה <<

למען החירות

שנצא מתוך המיצרים והכיסופים אל חירות שלמה הרבנית שרה סגל־נץ

פסח ה'תשפ"ה מגיע אלינו כשעודנו בתוך פרק דרמטי בחיי הפרט והכלל, והחירות - אותה אנו מציינים בחג זה - נדמית לעיתים כמושג שהתרחק מאיתנו. הקריאה שהניעה את כל מסע החירות של עם ישראל החלה במילים: "שְׁלַח אֶת עַמִּי" - וכיום אנו נושאים פער כואב שבין החובה להיות בתודעה חגיגית בעת ציון יציאת מצרים, לבין התחושה שעוד לא התקיימה גאולה שלמה, עבור החטופים.

"וְהַגְדַתְךָ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעֶבְרַת זֶה עָשָׂה ה' לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם", אנו קוראים בהגדה, אך השנה הקריאה מהדהדת בנו אחרת. השנה קריאת "והגדת" היא קריאה שבורה, כשביל הסדר המשפחתי אנו חסרים את מי שמצויים בשבי, את מי שאנו חרדות וחרדים להם בכל דקה ומשוועים עימם לגאולה. החירות המאפיינת את חג הפסח, מגיעה בעקבות סיפורינו כעם היוצא משבי ממשי וארוך. בדיוק בגלל זה לאורך כל הדורות הדגישו את הכרת הטוב על בואה של גאולה, ועל אמונה בכוחה של גאולה להתקיים גם בזמנים מייגעים ונוראיים שנראים כנצחיים. בכל שנה השתדלנו

לראות עצמנו כאילו יצאנו מן המיצרים, אבל כולנו חשים שבשנה שעברה חוונו מיצרים שרובנו כלל לא הכרנו דבר מה דומה לזה, ועתה גם השנה איננו בני חורין - עדיין חטופים יושבים בשבי, עדיין נשים ואנשים שנהרגו במתקפת השבעה באוקטובר ובמהלך השבי, לא הגיעו לקבורה ולסגירת מעגל החיים שקרוביהם זקוקים לו כל כך.

"וּמֵאִיפָה אֶפְשֶׁר בְּכֻלָּל לְהִתְחִיל עֲכָשׁוּ לְצַרְחַת, לְשִׁכְחַת, לְסַלֵּחַ, לְהִיּוֹת הָאֲנִי שְׁלֵפְנִי, הָאֲנִי שְׂאֲחָרֵי מִי שְׁפָכָר אֶף פְּעַם לֹא אָהֵיָה", כותב המשורר חגי פרץ, ובמילותיו אפשר לשמוע את השאלה שלנו לקראת חג הפסח, חג החירות, המגיע אלינו גם השנה מתוך שבר - איך להיות בתוך הזמן הזה, אחרי שכבר איננו מי שהיינו.

באסופה זו כלולים פיוטים, שירים, תפילות ומאמרים כהצעה למשענת בחג הפסח הזה. האסופה מאגדת תכנים שנכתבו בעברית ובצרפתית מתוך שיתוף פעולה של מרכז 'גלויה' עם ארגון 'כולנו השבעה באוקטובר' (צרפת) וקהילת 'ציון', ארגון 'רשות הרבים' ו'יחדה'.

בתוך אי הוודאות האופפת אותנו בכניסתנו אל החג הזה, האסופה הנוכחית היא תפילה והזמנה להישענות אישית וקהילתית. בקשה כי בתוך כל הכאוס נמצא נחמה בבחירה לשוב אל טקסטים מסורתיים ולהוסיף להם קול חדש, גם אם השיבה אליהם תלווה

בפירוק והרכבה מחודשת של יסודות חיינו. ולכך, אנו מציעים כאן גם טקסטים חדשים לגמרי - ברוח מבנים מסורתיים של פיוט וברוח של שירה פואטית ותפילה - המקיימת יצירה שהיא שיחה תמידית עם העבר ובתוך ההווה.

הקריאה "בְּכֵל דוֹר וְדוֹר חָיֵב אָדָם לְרְאוֹת אֶת עֲצָמוֹ כְּאִלוֹ הוּא יֵצֵא מִמְצָרָיִם" מקבלת גם השנה משמעות חדשה ועמוקה. אנו נדרשים לראות את עצמנו יוצאים ממצרים, בעוד אחינו עדיין כלואים שם, מבלי שנדע מתי ישונו. ככל שהזמן חולף, הכאב רק מעמיק, נוקב, מייאש, אך בו בזמן גם תובע מאיתנו תקווה - תקווה הנאחזת בכל סדק. הן במקביל לשוועתנו על החירות הנדרשת, יישבו עימנו בחג הזה חטופות וחטופים ששבו מגיהנום השבי והכרת הטוב שלהם, של קרוביהם ושל כולנו נוכחת עד מאוד, דקה אחר דקה. זעקה עולה אלינו מן המצרים, מהמקומות הצרים, בהגיע עונת החג מבלי שהסבל נחתם. זעקה בלתי נשמעת מהמנהרות והתעלות שבהן כבולים החטופים, וזעקתן הגוברת של משפחותיהם וקהילותיהם. גם אם אנו חשים חסרי אונים לנוכח המציאות, עמם אנחנו בצרה.

אם ישנה קריאה מהותית היוצאת מאסופה זו, הרי היא הבקשה והתפילה כי המצרים שלנו ייפגשו זה עם זה. צעקתם החנוקה של החטופים וזעקתנו שלנו פה, בחוץ, הכל מתחבר לזעקה אחת גדולה של יציאה "מֵאֶפְלָה לְאוֹרָה וּמִשְׁעָבוֹד לְגְאֻלָּה". באסופה זו ביקשנו לארוג יחד קולות שונים המבקשים לתת מקום למורכבות הזו,

ולהזכיר כי הכול השתנה בלילה הזה. אפשר לבחור להותיר כיסא ריק בשולחן הסדר, המנכיח את החטופים וגם את התקווה שיצאו לחירות, אפשר לאמץ מילים מסורתיות מההגדה של פסח ואפשר להוסיף מילים מהפיוטים, השירים, התפילות והמאמרים שאיגדנו כאן באסופה הזו. אין בכוונתנו לטשטש את המציאות או להמתיק את מרירותה, אלא להציע מילים שיאפשרו לשאת אותה.

אנו מתפללות ומתפללים לשיבת החטופים. כפי שכתבה המשוררת איריס אליה כהן: "הַחֲלֵף אֶפְלָה בְּאוֹרָה / מְחַנֵּק בְּאוֹרֵי / מָרָה בְּשִׂמְחָה / תְּפַלֵּה בְּתוֹדָה / שְׁבוּיִים בְּשָׂבִים".

בתקווה לבשורות טובות.

מרכז גלויה והספרייה הדיגיטלית 'מגזין גלויה' בייסוד ובניהול הרבנית שרה סגליכץ, מהווים צומת משמעותית בשדה היהדות הישראלית. המרכז משלב הדרכות, יוזמות חברתיות ושיתופי פעולה, לצד ספרייה מגוונת המקיפה את כל זרמי היהדות. באתר למעלה מ-700 כותבים ויותר מ-3,000 טקסטים. מאז אוקטובר 2023, המרכז הוציא עשר אסופות דיגיטליות במטרה לתמוך ולסייע בתקופה המאתגרת שלאחר אירועי השבעה באוקטובר. למידע מלא: www.gluya.org

לחצו לקריאה במגזין גלויה <<

למען החירות

ז'אן-דוד ישי, מייסד-שותף של עמותת כולנו השבעה באוקטובר

תרגום: עקיבא סגל

חג הפסח מציין את שחרורו של העם העברי מעבדות במצרים. בשעה שאנו עומדים לספר את סיפור השחרור הזה, יש עדיין 59 חטופים בעזה, 24 מהם עדיין בחיים. כיצד נוכל לשמוח באמת בתנאים כאלה? על פי המסורת, החתן שובר כוס ביום חתונתו, כמה דקות לאחר שהקידושין נערכו. מחווה זו, המתבצעת בשיא השמחה, נועדה להזכיר לנו את חורבן בית המקדש בירושלים. היא מלמדת אותנו שגם ברגעים היפים ביותר של חיינו, לא ניתן לשכוח את כאבו של עם ישראל. גם השנה הזו, גם הפסח הזה, לצערנו, הכוס השבורה מהדהדת בקרבנו. שמחתנו בחג אינה יכולה להיות שלמה כל עוד אחים ואחיות רבים כל כך עדיין כבולים בשבי. בשבעה באוקטובר 2023, היום הנורא שבו הוכה העם היהודי במהלך חג שמחת תורה, הבנו כי לא נהיה עוד כפי שהיינו. העמותה TOUS 7 Octobre ("כולנו 7 באוקטובר") נולדה בצרפת מתוך הבנה זו ומתוך הצורך הדחוף לפעול כדי להעלות את קרנם של החטופים, כדי למנוע את השכחתם וכדי שלא תכבה להבת התקווה.

לאחר ההלם של הימים הראשונים, החל מה-15 באוקטובר 2023, מאות אזרחים אנונימיים, יהודים ושאינם יהודים, יצאו לרחובות פריז וצרפת כולה כדי לעשות את אותה פעולה שעשו משפחות הנעדרים בכל רחבי העולם:

להדביק את תמונות החטופים, להציג את פניהם ולספר את סיפוריהם.

דפקנו על כל דלת והפעלנו כל מנגנון אפשרי כדי שזעקותיהם יישמעו באוזני האומות, כדי לקרוא ללא הרף לשחרורם.

צעדנו ברחובות, הדלקנו נרות בכל כיכר, כתבנו מכתבים, שרנו, רקדנו, בכינו – אך מעולם לא ויתרנו.

כי אנו מאמינים שכל פעולה, כל תפילה, כל מילת עידוד שנשלחת למשפחת חטוף או חטופה – היא אבן נוספת שמרצפת את שביל חזרתם הביתה.

ספר השירים והתפילות הזה משתלב בהמשכיות זו. אותה יד חזקה שקרעה לשניים את ים סוף – יכולה לקרוע גם היום, גם עכשיו, את פירי המנהרות.

כל תפילה הנאמרת סביב שולחן הסדר יכולה להפוך לכוח במציאות. כל שירה למען חירותם היא מעשה רב-עוצמה שיכול להשיב את החטופים לחום בתיהם.

בני ישראל עברו ביבשה כשהם שרים שיר של תקווה; גם אנו נמשיך לצעוד ללא הרף, עד שכל אחד מהחטופים ישוב לביתו.

שתהא הקריאה הזו - למעשה,
והלילה הזה - לגאולה,
ושנוכל יחד לשיר:
לשנה הבאה בירושלים, מאוחדים ובשלום.

TOUS 7 Octobre היא עמותה צרפתית שמטרתה לפעול בכל דרך שתסייע לשחרור החטופים הישראלים השבויים בידי חמאס ולהעלות את מודעות הציבור למצבם. בנוסף, שואפת העמותה להקים מרחב זיכרון דובר צרפתית לכל קורבנות השבועה באוקטובר 2023. זו עמותה אזרחית, א-פוליטית, אוניברסלית וחילונית.

www.tous7octobre.org

לחצו לקריאה במגזין גלויה <<

אחריות שהיא התגלמות החירות

ליאת אצילי

אני ליאת אצילי. בת הזוג של אביב, אימא של עפרי, נטע ואיה. גרה בניר עוז, מורה ומחנכת ב'נופי הבשור'. כך הייתי רוצה להציג עצמי, פשוט.

אבל בשבעה באוקטובר חרב עליי עולמי. העוגנים של חיי נעקרו בזה אחר זה מאדמת הנגב, וביתי, קיבוץ ניר עוז, נכבש ונחרב. אז נעים מאוד, אני ליאת אצילי. אלמנתו של אביב, שלחם בכיתת הכוננות ונהרג באותו יום, פדויית שבי ושורדת הטבח בקיבוץ ניר עוז.

אביב אהב את שדות הנגב וחיי התנהלו על פי לוח זמנים חקלאי – זריעת תפוחי האדמה, קציר החיטה, עונת הבוטנים. הוא ניהל את המוסך החקלאי והייתה לו אהבה גדולה לטרקטורים, לקומביינים, למחרשות ומדושות. היה לו חוש טכני נדיר וידיים מצוינות, ואני נהניתי מכך שמעולם לא הייתי צריכה להזמין הביתה בעל מקצוע כי אביב ידע לתקן כל דבר.

אביב אהב את הטבע הפראי של הנגב המערבי. הוא עקב בסקרנות אחרי חיות הבר, נהנה מהנוף המשתנה לאורך השנה ומצא יופי בדברים הפשוטים. אביב אהב במיוחד חצבים ופריחתם ריגשה אותו.

היה לו כישרון לשלב את שתי האהבות הגדולות הללו בציורים עדינים שצייר על חלקי מכונות וברזלים שמצא.

אביב אהב גם לרקוד, לשיר ולספר בדיחות – בדברים האלה הוא היה ממש גרוע ובכל זאת...

אהבתו הגדולה ביותר הייתה לאנשים. היו לו מאות חברים. הוא היה האדם הטוב ביותר שהכרתי. אני אסירת תודה שהייתה לי הזכות לחלוק איתו את חיי במשך שלושים שנים; שזכיתי שהוא יאהב אותי וזכיתי לאהוב אותו ולהקים איתו משפחה.

ימי השבי היו מאתגרים מאוד. לא ידעתי מה קרה לאביב, לעפרי ולנטע. דמיינתי את הגרוע מכול. למרות הקשיים, היו דברים רבים שנתנו לי כוח ותקווה. חשבתי על תלמידי ועל העבודה שלי, חשבתי על איה שלא הייתה בנר עוז וידעתי שהיא חיה וזקוקה לי. אבל הבנתי שבתוך הסיטואציה הזו, שבה אין לי שליטה על דבר, עדיין יש לי בחירה איזה אדם להיות.

בסרט 'האל הנעדר', העוסק במשנתו של הפילוסוף עמנואל לוינס, הרב דניאל אפשטיין מסביר: "אין אדם בוחר את האחרים שלו. אדם צריך לקבל את האחרים שניתנו לו. המבחן הוא מידת האחריות שלי. כמו שאני לא בונה את האחר לפי רצונותיי כך אני גם לא אשנה אותו. אבל אולי על ידי שינוי זווית הראייה שלי אוכל להוציא ממנו דברים טובים שבהכרח נמצאים אצלו, כי הוא אדם כמוני."

מה שהיה תקף שם, במצב הקיצון שאליו נקלעתי, בוודאי תקף כאן עכשיו. התבוננות בפני האחר, ללא ציפיות, מעניקה הזדמנות ללקיחת אחריות. אחריות שהיא התגלמות החירות. חירות זו היא משא כבד אך היא הדבר היחיד שיכול להשכין שלום בין בני אדם ולכונן חברה מוסרית וצודקת.

לחצו לקריאה במגזין גלויה <<

מעבדות לחירות, מגיהנום עזה הביתה, עכשיו ובזמן הזה הרבה תמו אלעד־אפלבום

לא בשמים
לא רחוק
הטוב נשגב
הלא קרוב הוא מאד
הלא פה הוא
הלא להטו קדף
לוחש לעשותו
עכשיו.

חמוטל בר-יוסף

במשך דורות, לימדה תורת ישראל ולימדו חכמי ישראל כולם במולדת ובגלות, לעשות את הטוב והישר. ישראל לשון ישר. גם כשהעולם בוער ודווקא אז. לא שמאל ולא ימין, אלא הטוב והישר והקדוש שבידינו לעשותו, עכשיו.

את הטוב והישר הזה לימד מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא בכל, ובדיבר הראשון והמכונן: אנכי ה' א-להיך אשר הוצאותיך מארץ מצרים מבית עבדים. הקדוש ברוך הוא פותח את עשרת הדברות בדרישה לכונן חברה של ערכות והצלחה, ברית של אנכי

בה כל אחד ואחת מאיתנו מצילים זה את זה בהשתדלות אחת וכוללת.

זה לא מובן מאליו, לא אז ולא אף פעם, כמו שמלמד רבינו בחיי בפירושו לדיבר הראשון: ולא אמר אשר בראתי שמים וארץ, כי רצה להזכיר המצוה, והוא מצות פדיון שבויים של ששים ריבוא, יותר מן הפלא העצום של בריאת העולם, והוא יתברך צונו: והלכת בדרכיו.

זאת תעודת הזהות שלי ולא אחרת, מלמד ה' יתברך, לא בריאת העולם, לא כוה, לא נצחון, אלא אין דבר חשוב ונצחי יותר שתוכלו ללמוד ממני יותר מאשר פדיון שבויים והצלה, ואין דבר שאני דורש יותר מאשר שתבחרו אתם בשעת צרה להיות ערבות והצלה לזולת ולעולם כולו, ותאירו את העולם בקדושת נצח של ערבות והצלה וגאולה.

בימים אלה, כשהלב שבור ומסרב להאמין שאנחנו מתקרבים ומתקרבות לפסח, עוד פסח, מבלי שהצלנו והשבנו את כל אחינו החטופים הביתה, אין דבר דרוש יותר מלבחור בקדושה. אין מעשה יהודי גדול מזה. אין ברית ישראלית גדולה יותר מלא להשאיר אחים ופצועים מאחור. אין מעשה אנושי גדול הכרחי ודחוף וחשוב יותר. אין דבר שבשבילו חזרנו לארצנו יותר מאשר בשביל זה. ואין טראומה לאומית גדולה חס ושלום מזו עבור תורת ישראל וכנסת ישראל כולה.

הלב השבור הזה. יש לו קול. יש לו משימה. להציל ולגאול. להתקדש ולהירפא. ובפסח הזה הוא חייב להישמע בכל בית משפחה וקהילה. לשיר, להתפלל, להתייצב, לפעול. עד שנציל ונשיב את אחינו הביתה ונגאל אותנו כולנו מעבדות לחירות. אם להתכנס סביב שולחן הסדר, אם לספר ביציאת מצרים, הרי זה כדי לזכור ולהזכיר ולראות ולהראות - כפי שציוו אותנו התורה הקדושה וחכמי ישראל כולם - איך עם מוציא את כל אחיו מעבדות לחירות, מגיהנום עזה הביתה, עכשיו ובזמן הזה.

חייב אדם לראות ולהראות. ובפסח הזה, חייב עם. חייבים כולנו לראות את אחינו ולהראות אותנו זוכרים. מספרים. פועלים. מצילים. שלא נגיע חס ושלום לעוד פסח בלעדיהם. שלא נזדקק יותר לפיוטים ולשירים האלה למענם אלא רק כדי לזכור ולהזכיר איתם יחד את סיפור הערבות והגאולה לדורות הבאים.

שנזכה בעזרת ה' להשיב את אחינו הביתה, שנזכה להראות את עצמנו יוצאים ומוציאים ממצרים, שנזכה לקבל את פניהם בבית בארץ ציון וירושלים, ארץ ערבות והצלה, ארץ קדושה ואמונה, החלמה ותקווה.

כי לא בשמים, הלא קרובים הם אחינו כל כך, הלא פה הם, לוחשים וזועקים להצילם - עכשיו.

קהילת ציון נוסדה לפני עשר שנים בירושלים עם הזמנה ליהודים מכל מוצא ומכל רמות הקיום הדתי: "בואו כפי שאתם". הקהילה מבוססת על חברות והכלה, וכן על חזון מוסרי של ירושלים כמקום לכל אדם, תוך כבוד להבדלים בינינו. פעילות ציון נשענת על ארבעה עמודי יסוד: תפילה, לימוד, חיי קהילה ותיקון עולם, עם תשומת לב מיוחדת לפעילויות בין-דתיות וחברתיות, המעוגנות ברוחניות עמוקה.

ציון פועלת להביא את ירושלים – כפי שהדורות הקודמים חלמו עליה: עיר קודש של אמונה ותקווה משותפות, פתוחה לכל אלה, מכל הדתות, הנושאים ערכים של טוב לב, כבוד הדדי וסולידריות כלפי האנושות וכלל הבריאה.
www.zion-jerusalem.org.il

חוברת התפילות שלנו

מילנה קרטובסקי טייאש

תרגום: המחברת ועקיבא סגל

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

— מדוע הלילה הזה —

התפילות שלנו שונות מכל התפילות האחרות?

השירים שלנו שונים מכל השירים האחרים?

מדוע הפסח הזה שונה מכל פסח אחר?

בלילה הזה, שבו אנו קוראים לחירות לכלל העם היהודי, שבו אנו ישובים לשולחן כמלכים, שיכורים מארבע כוסות, אנחנו משחזרים את יציאת מצרים שלנו. בלילה הזה, שבו אנו מציינים את סופה של העבדות, אנו חוגגים את שיבתנו כאנשים חופשיים לארץ המובטחת. בלילה הזה, כולנו יחד סביב קערת הסדר, כל אחד עם ההגדה שלו, או ליד הכיסא הריק המיועד לאליהו הנביא. הלילה הזה, שהוא שונה כל כך מכל לילה אחר — הוא גם לילה שבו כמה מאחינו עודם כלואים בגיהנום. בני ערובה שנחטפו בשבעה באוקטובר 2023 ונמצאים עד היום בעזה בידי חמאס. כל לילה עבורם הוא עינוי נוסף, חוויה נטולת אור יום. האם יעברו גם את הלילה הזה? את הלילה החדש הזה, לקראת מחר נוסף שבו הרעב, הצמא והאלימות יאימו שוב?

מה בכוחנו לעשות?

מה בכוחנו לעשות בלילה הזה?
מה בכוחנו לעשות למען שחרורם?

נוכל, בענווה, להתפלל ולשיר עבורם—עבור חירותם.
להתפלל בכל הכוח שנמצא בנו, שמניע אותנו ומכוון אותנו.
להתפלל שההיסטוריה תתממש, ושהם יחצו כבר מחר עם שחר
את גבולה של ישראל.
להתפלל שישובו סוף סוף לבתיהם ויפגשו שוב את משפחותיהם,
שחרשו את העולם כולו בניסיון להחזירם.
להתפלל שהעם היהודי יוכל לשוב ולהיות שלם, שלם באמת,
ולהמשיך להתקיים במלואו.

להתפלל שלעם היהודי ולישראל יהיה הכוח לעבור את התקופה
הזו, להתאחד ולהתרפא כדי לבנות עתיד צודק וראוי.
להתפלל שהחיבורים והסולידריות יוצאי הדופן שנולדו בעולם
אחרי השבעה באוקטובר, ימשיכו לצמוח ולסלול יחד דרכים של
שותפות ותמיכה הדדית.

חלמנו, כתבנו והלחנו שירים ותפילות חדשים ללילה הזה של
החירות. איגדנו אותם, תרגמנו ושזרנו זה בזה, וכך נולדה חוברת
התפילות שלנו.
חוברת שקוראת לקולות שלנו, ללבבות שלנו, מזמינה אותנו
להתפלל ולקוות.
כי מתוך תפילותינו, ממעמקי שירתנו הלילית — בלילה הזה השונה
מכל הלילות —
נס שחרורם עשוי אולי, ואפילו בוודאות, להיוולד.

לחצו לקריאה במגזין גלויה <<

תפילה לשלום הנעדרים והחטופים

הרב מישאל ציון

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב יוסף משה ואהרן דוד
 ושלמה, ואמותינו שרה רבקה רחל ולאה –
 הוא יברך וישמר וינצר את הנעדרים ואת החטופים אשר נלקחו
 מבתיהם, מישוביהם ומקבוציהם, ממצבי הצבא וממרחבי המחול,
 ושנמצאים כעת בסכנת חיים, במרחב זר ועזין,
 ביד מלאכי חבלה מסכנים,
 בעבור שאנו וכל עם ישראל מתפללים בעבורם,
 הקדוש ברוך הוא ימלא רחמים עליהם,
 ויציאם מחשך וצלמנות ומוסרותיהם ונתק וממצוקותיהם וישיעם,
 וישיבם מהרה לחיק משפחותיהם, לישוכם ולביתם,
 ולשדות שמחתם ומחולם.
 ויקים בהם מקרא שפתוב: ופדויי ה' שובו ובאו ציון ברנה
 ושמחת עולם על ראשם.
 ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה.
 ונאמר אמן.

לחצו לקריאה במגזין גלויה <<

עוֹרֵי עוֹרֵי - פּיוט תְּקוּוּהָה וּתְפִילָה

אפרים נהן

במנגינת הפיוט לדוד שיר ומזמור

שיר זה מהדהד שני קולות של שמחה ותקווה, הנקראים בשבת שירה: קולה של מרים, שהובילה את הנשים בשירה ובריקוד לאחר קריעת ים סוף (שמות טו, 20-21), וקולה של דבורה, שפצחה בשירה לאחר ניצחון ישראל על אויביו (שופטים ה, 1-30).

בהשראת דבריה של דבורה, השיר מסתיים בתפילה נלהבת לשובם הקרוב של כל החטופים.

עוֹרֵי עוֹרֵי יוֹרְדָת יָם

שָׂאֵי בַת צִיּוֹן יְקָרָה

קוֹל כְּשֶׁאֵת נְהָרוֹת דְּכָכִים

בְּשִׁירַת מְרָיִם וּדְבוּרָה

יוֹם חֵיל פְּרָעָה יְרָה יְרָה

אֵל נֶאֱמָן בְּמִצּוּלוֹת יָם

בְּתַפְּסִים שִׁירוּ לֹא שִׁירָה

וּתַעֲזֵן מְרָיִם עוֹרֵי

צְדָקוֹת מְלֶךְ חַי וְקַיִם

אֲשִׁירָה גַם אֲזַמְרָה

לְצַרִּינוּ אָמַר דְּכָכִים

וּתְשֵׁר דְּבוּרָה עוֹרֵי

הַעֲבִיר עִמּוֹ בְּגִבּוֹרָה
 בְּיַבֶּשֶׁה בְּתוֹךְ הַיָּם
 לָכֵן הוֹדוּ לוֹ בְּזִמְרָה
 וּתְעֵן מְרִים עוֹרֵי

אֵל נוֹטֵר לִילְדָיו פְּרִים
 מִכָּל פְּרָעוֹת וְצָרָה
 מִהֲרָה יִשְׁיב אֶת שְׂבָבִים
 וּתְאֹשֶׁר דְּבֹרָה עוֹרֵי

אודות הפיוט

פיוט זה כרוך את שירי שתי הנביאות, דבורה ומרים, הנקראים בשבת שירה: בפרשה, שירת מרים בעקבות קריעת ים סוף (שמות טו, כ-כא), ובהפטרה, שירת דבורה בעקבות הניצחון על יבין וסיסרא (שופטים פרק ה).

הפיוט נכתב עוד לפני פרעות אוקטובר תשפ"ד, אך עם פרסומו לקראת שבת שירה של אותה שנה, קיבל הבית האחרון משמעות כפולה ועצובה: המילה "פרעות" המוזכרת בו כבר אינה רמז למילותיה של דבורה בלבד, והמילים "מהרה ישיב את שבבים" הופכות מחתימה קונבנציונלית אודות פזורות ישראל לתפילה וזעקה לגאולת כל השבויים בעזה.

בעקבות הפרעות שינה המחבר צלע בפיוט: את המילים "כי לא בזו אויב עדים" (המרמזים לפסוק בשירת דבורה הלא ימָצְאוּ יַחְלְקוּ שָׁלָל ... שָׁלַל צְבָעִים רִקְמָה, שופטים ה, ל) החליף במילים "לְצָרֵינוּ אָמַר דָּיִם" המזכירים את הביטוי "יאמר לצרותינו די" (ראו רש"י על בראשית מג, יד). מתוקף טבעו משמש פיוט זה פיוט מקדים ('רשות') לקריאת ההפטרה.

בסופי הבתים משמשים המוטיבים "ותען מרים", "ותשר דבורה" תפקיד כפול: הם מוסבים על הנאמר לפניהם, ומובילים אל הפזמון "עורי עורי יורדת ים...". דבר זה מודגש במנגינה שהותאמה לו - לחן הפיוט "לדוד שיר ומזמור" המושר גם על פיוט "יהי שלום בחילינו", ומקורו בשיר שעבי מאלג'יר - Bnats el youm.

מה נאוו עלי

רבי שמעון ב"ר נסים'

בתוספת בית חדש סוגר מאת רבי נריה רפאל כנפו

מה נאוו עלי ההרים רגלי מבשר שלום בכנין עירך
קול צופיך ישאו קול רנה התנערי מתוך מגנה
עין בעין תראי שכנינה ושובו כניך לגבולך

לשבוים דרור בשיר ומזמור אל בית הר המור יהי שכיך
סלו סלו את המסלה פצחו רננה ותהלה
יבא מבשר בלשונו מלה קומי עורי פי בא אורך

צאי מככל קרית עובדי כל כנור ונגל אז יהי שירך
שוש ישישו כל אבלי ציון לבא לחסות בצל העליון
כנה אכנה לך גנה אפריון אכין כסא לדוד מלךך

שאי עיניך וראי כניך באו אליך לאור באורך
תחת חשך אשים לך אורה אז מציון תצא התורה
הנה גדול הוא אים ונורא כיום שימי כתר לראשך

יפה כשושנה, בזאת השנה, בזהר לכנה מהר להצילך
ארפא צרי לכל שואל, אחיש אפדה לך שבי ישראל
אקים לך בית וגם אהל, אשיב כניך לגבולך

<< לחצו לקריאה במגזין גלויה >>

חירות

מילנה קרטובסקי עייאש,

לפי מנגינת ומבנה הפיוטים "אז ירנן" ו"עזר מצריי"

רביטל שלומן ברגר ועקיבא סגל

זְרוּעוֹתַי לְשָׁמַיִם, אֲרוּץ לְקָרְאֲתָהּ

אֶל אִפְקַי חַיִּים, אֶל הַבְּטָחָה נְצַחִית

צְפוּרֵי הַנְּדִירָה פּוֹרְשֵׁת כְּנָפַיִם

אֲשִׁיר שִׁיר הַדָּשׁ

הִיא כּוֹחֵי הַקְּדוּשָׁה, אוֹצְרֵי, חֲרוּתַי יְחִידָתִי, יַקִּירָתִי.

לְמַעַן אֲדַמְתִּי אֶתְּנֶנּוּ גַם נְשִׁימָתִי

עֲצֵי חַיִּים יוֹם אֶחָד יִצְמַחוּ שָׁם

יְלָדֵי חַלּוּם, מְשַׁחֲרָרִים, יִגְדְּלוּ בָּהּ

אֲשִׁיר שִׁיר הַדָּשׁ

אֶחָרָת שְׁמֹךְ עַל סֵף בֵּיתִי, בְּרִית חֲרוּתִי.

יוֹצְאֵי מִצְרַיִם, רַבּוֹנִים מְסֻבִּים הָעָרֵב

מְרוֹר וּמִצָּה יִעָלוּ זִכְרוֹן

בְּקִצָּה הָאֲצָבַע יִטְעַמוּ עֶשֶׂר מִכּוֹת

אֲשִׁיר שִׁיר הַדָּשׁ

הִיא כּוֹחֵי הַקְּדוּשָׁה, אוֹצְרֵי, חֲרוּתַי יְחִידָתִי, יַקִּירָתִי.

אחים אהובים בשכי יושבים
 צמלק לקחם לבית אסורים
 במנהרות שם אין אור עוד
 אשיר שיר קדש
 היא כוחי הקדוש, אוצרי, חרותי יהידי, יקירתי.

היו בטוחים, מחר תשובו
 מעשים ותפלות לכם יקדשו
 פסח בלעדיתם הוא חג לא שלם
 אשיר שיר קדש
 היא כוחי הקדוש, אוצרי, חרותי יהידי, יקירתי.

עם חפשי, מאחד ושלם
 כנסת ישראל על אדמת קדש
 כל הנשמות והתורה כרוכות
 אשיר שיר קדש
 היא כוחי הקדוש, אוצרי, חרותי יהידי, יקירתי.

לחצו לקריאה במגזין גלויה <<

חוט אדום

רביטל שלומן ברגו

נכתב בעברית ובצרפתית על ידי המחברת

במילה תקנה

יש חוט.

קו

דיקיק

נראה לא נראה

שצריך לקשר

בשני הקצוות

שלא תפרח

מעל

לעננים

רנסנס

רביטל שלומן ברג

נכתב בעברית ובצרפתית על ידי המחברת

סָדֵק פּוֹעֵר אֶת לְבַי
 מִיָּמִין לְשִׁמְאֵל,
 וּמִיָּמִין זֹרְקִים בּוֹ
 בֵּין אֲבָנֵי זְכוּרָה
 וְחֶצֶץ שְׁפָתִים.
 חֲתוּךְ מְדַמָּם
 בֵּין יָם לְנֶהָר
 בּוֹ,
 חַיִּים זֹרְחִים עִם שָׁחַר,
 בְּלִדְת אֲדָמָה
 סְמוּקָה,
 צוֹרְחַת
 מִפִּי,
 יִשְׂרָאֵל!

פיוט תחינה בלתי מוכר להצלת שבויים מכלאם ד"ר יהושע גרנט

פיוט התחינה שלפנינו מופיע בכתב יד אשכנזי-צרפתי של ימי הביניים המאוחרים (כיום באוסף ברגינסקי בציריך שבשווייץ), תחת הכותרת 'יש מקומות שנהגו לבקש רחמים על האסור בבית האסורים כדרך הזה'. ניכר כי מחברה עלום השם של היצירה, משורר-אומן היה. לשונה המרובדת של התחינה שזורה זכרי לשון מן המקרא ומסידור התפילה, אך ניסוחה נהיר וקולח ומובן בדרך כלל מתוך עצמו. בישירות מרגשת מובעת חרדה לגורל 'העשויים', אשר 'נעצרים ונלקדים בבית קלא וסוהר [...] יחד אנשים ונשים טף זקן ונער', כשהם מצויים במצוקה קשה ומתמשכת, תוך התעמרות מצד שוביהם, מבלי שיוכלו לחזות באור השמש והירח ('במחשפים, בלי שמש וסוהר'). תיאור הישועה המקווה כיציאה מחושך לאור, בפתח הפיוט, קונה לה למפרע משמעות קונקרטיה, מוחשית לחלוטין: גילויו של אור היום בפני הכלואים באפילה, לכשיזכו להשתחרר ממאסרם. והתחינה לפתיחת 'דלתי מרום' בפני התפילה, נסמכת לקריאה לפריצת דלתות בית הכלא, שהאסירים-שבויים נמקים מאחוריהן.

לאחר חלקו הראשון של הפיוט מופיעה במקור שרשרת פסוקים ממזמורי תהילים העוסקים בהצלת אסירים ובישועה בכלל (חלקם נרמזים בגוף הפיוט). בעקבותיה באה פסקת החתימה, שהיא פיתוח ייחודי של מטבע התפילה הקדום 'מי שענה ... הוא יעננו' (משנה, תענית ב, ד). דמויותיהם המקראיות של נחלצים ממצר ומכיליון – יוסף, יונה הנביא, חנניה מישאל ועזריה ודניאל – מוזכרות בתחינה שכשם שהושיע אותן האל, כך 'יוציא ויתיר' את כלואי ההווה: הכמיהה להצלתם מקבלת כאן מבע שירי עמוק וחי, כמו מתכתב, ממרחק הדורות, עם רחשי ליבנו כיום.

וּפְלִיטִים וּמְלִיטִים מְכַל צָרָה וְצוּקָה וְצַעַר / יַחַד אֲנָשִׁים וְנָשִׁים טַף זָקֵן וְנַעַר

הָאֵל כֹּל יָכוֹל בּוֹרֵא יֵשׁ מֵאֵין / לֹא יִשְׁיַגְנוּ שְׁמַע אוֹזְן וְלֹא רְאוּת עֵין
 נִשְׁגָּב לְבָדוֹ וּמַעֲיֵן כֹּל נַעֲלָם / כְּבוֹדוֹ מְלֵא עוֹלָם
 הַצּוֹר יִשָּׁר תָּמִים פְּעֻלוֹ / הַמֵּאִיר עֵינֵי הַמְּחַכִּים <ם> לוֹ
 יוֹצִיאָם לְאוֹר גְּדוֹל מִצְלָמוֹת וּמַחֲוֹשֶׁה / לְמַכְיָרֵינוּ חֶסְדוֹ וְצִדְקָתוֹ מוֹשֶׁה
 (5) נוֹרָא תְהִילוֹת עוֹשֶׂה פְּלֵא / הַמוֹצִיא מִמִּסְגֵּר אֶסִיר וּמִבֵּית כְּלֵא
 מַגְלָה עֲמוּקוֹת מְנִי יָם / מוֹשִׁיב יְחִידִים לֹא נוֹדַע מְקוֹמָם אִיִּם
 מוֹצִיא אֶסִירִים בְּכוֹשְׁרוֹת / מְנַהֵל לְאֵט פְּלִטַת צֶאֱן הַנִּשְׁאָרוֹת
 שִׁימָה בְּנֹאדָה דְמַעַת הַעֲשׂוּקִים / הָאֶסִירִים כְּכַבְּלֵי בְרִזָּל וְזִיקִים
 נִעֲצָרִים וְנִלְכָּדִים בְּבֵית כְּלֵא וְסוֹהַר / נִתּוֹנִים בְּמַחְשָׁפִים בְּלֵי שְׁמֵשׁ וְסוֹהַר
 (10) רַעֲבִים צְמֵאִים מְעוֹנִים וְלוֹחֲצִים / בְּצַעַר וְצָרָה וְיִסוּרֵין נִגְשִׂיהֶם אֲצִים
 הָאֵל הַגְּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנוֹרָא / הַעוֹנֶה לְקוֹרְאָיו לְעֵתוֹת בְּצָרָה
 שְׁמַע נָא לְתַפְלַת אֶסִירֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֵל נִאֲקָתָם /
 פֶּתַח שָׁמַיִם לְתַפְלָתָם וְדַלְתֵי מְרוֹם לְזַעֲקָתָם
 וְהִתֵּר אֲגוּדוֹת מוֹטָם וּפִתַח חֲרָצוּבוֹתֶיהֶם <ם> / וְשַׁלַּח רְצוּצִים חֲפָשִׁים
 כִּיּוֹנִים מֵאֲרוּבוֹתֶיהֶם
 דְּלִתּוֹת מֵאֶסְרָם תִּגְדַּע וְתִשְׁבּוֹר / וּבָדָם בְּרִיתְךָ [תְּשַׁלַּח] אֶסִירִים מְבוֹר
 (15) וְחַמּוֹל נָא עַל שְׁבִי עַמְּךָ וְעַל הַמְּלִקוֹת / וְאֶמּוֹר לְאֶסִירִים פֶּקַח קוֹחַ
 וְהִשָּׁב לְבַצְרוֹן אֶסִירֵי הַתְּקוּנָה / בְּעֵדוּתְךָ נֶאֱמַנּוּ מֵאֵד לְבִיתְךָ נֶאֱנָה
 וּבִתּוֹכָם וּבְכָלָלָם תּוֹצִיא וְתִתִּיר תְּמַלֵּט וְתַפְלֵט פְּלוּ-נִי <ם> עַם כָּל אֶסִירֵי
 עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל <ם>

הָאֵל אֵב הַרְחֵמֵן / אֵל מְלֶךְ נְאֻמָּן
 הוֹצִיאֵם מִמִּסְגָּרָם / וְהַתִּירֵם מִמַּאֲסָרָם
 (20) וּפְלִטֵם וּמְלִטֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וְצָעַר / יַחַד אֲנָשִׁים וְנָשִׁים
 טַף זָקֵן וְנָעַר
 כִּי אַתָּה צוּרָם גּוֹאֲלֵם וּפּוֹדֵם / יוֹדוּ לִי חֲסִדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם

[--- --- ---]

מִי שֶׁבִירָךְ אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְכָל חֲסִידֵי עוֹלָם
 מִי שֶׁעָנָה לְיוֹסֵף בְּבֵית הָאֲסוּרִים <ם>
 וְעָנָה לְיוֹנָה בְּמַעַי הַדְּגָה
 וְהוֹצִיא חֲנַנְיָה מִיִּשְׂאֵל וְעִזְרָיָה מִתּוֹךְ כְּבִשָּׁן הָאֵשׁ
 וְדַנְיָאֵל מִגּוֹב הָאֲרִיּוֹת
 הוּא יוֹצִיא וְנִתִּיר פְּלוֹ-נִי <ני> עִם כָּל אֲסִירֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל <אל>

תיקון הטל

רבי שלמה אבן גבירול,
עם תוספות של רבי נריה רפאל כנפו

מבטח כל היצור ומעזם וצלם
המכין טרף ומזון לכלם -
ותפדה ותציל ותשיב את כלם,
והשמים יתנו טלם:

ראה קמה למלאת ברסיסי ברכה
לחם לאוכל ומרפא וארוכה -
ותפדה ותציל ותשיב את כלם,
והשמים יתנו טלם:

ירעפו נאות מדבר וגם תחגרנה גבעות גיל
ובפטורי ציצים תאזרנה פתיגיל -
ותפדה ותציל ותשיב את כלם,
והשמים יתנו טלם:

למלביש סות סמדר צרמי שורקה
ומשביע בטובו נפש שוקקה -
ותפדה ותציל ותשיב את כלם,

והשמים יתנו טלם:
 ישבעו עצי ה' בשפלה ובהר
 ומלאו הגרנות כר והיקבים תירוש ויצהר -
 ותפדה ותציל ותשיב את כלם,
 והשמים יתנו טלם:

לך לשלום גשם. ובא בשלום טל.
 כי רב להושיע ומוריד הטל:

אשיר שירתי ואשים דברתי
 ואגבירה שפתי לצור ישועתי
 וביום אמרתי - תגל כטל
 כי רב להושיע ומוריד הטל:

על תקנתי אשוב אדמתי
 אפיל תחנתי אלוהי ישועתי
 וקבל דמעותי - תרד כטל
 כי רב להושיע ומוריד הטל:

צמאתי חיים ונפשי לא-להים
 ישיב נדחים אהיות ואחים
 ויגאל שבובים - ישובו כטל
 כי רב להושיע ומוריד הטל:

וְזַכְנוּ קוֹמָה לְעַבְד אֲדָמָה
 בַּיָּמִין רוֹמָמָה וּבַשְּׂמָאל תִּאֻמָּה
 וְנִפְשׁ הוֹמָה - תַּחֲיָה כְּטַל
 כִּי רַב לְהוֹשִׁיעַ וּמוֹרִיד הַטָּל:

כִּי שָׁם כְּבוֹדָךְ הָאֵל שׁוֹכֵן בְּתוֹךְ עַם אֵל
 וְתַעֲמִיד מִיכָאֵל וְתַהֲיָה לוֹ לְגֹאֵל
 הַיּוֹם לְיִשְׂרָאֵל - הֲיֵה כְּטַל:
 כִּי רַב לְהוֹשִׁיעַ וּמוֹרִיד הַטָּל:

קִדְשָׁנוּ כְּטַל וְרַחֲצָנוּ כְּטַל
 וְשָׁבַלְנוּ כְּטַל, וְחַץ יְמִינוּ כְּגֵל
 וְהַגִּד לָנוּ כָּלֵל: רַחֲצוּ כְּטַל
 וְהַמְצִיא לָנוּ וּפְעַל - מוֹצֵא כְּטַל
 וּמְרוֹרְנוּ אֵל תִּבְרֹךְ כְּטַל
 וְשִׁלְחָנוּ יִגְדֵל וַיִּמְלֵא טַל
 וְצַפּוּנוּ נִשְׂאֵל בְּכַרְפַּת הַטַּל
 וְהִלֵּל בְּמִשְׁקַל תְּרַצָּה כְּטַל
 כִּי רַב לְהוֹשִׁיעַ וּמוֹרִיד הַטָּל:

שְׂאֵתָה הוּא ה' אֵל-לְהִינּוּ
 מִשֵּׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַטָּל.

לְבָרְכָהּ וְלֹא לְקַלְלָהּ
לְחַיִּים וְלֹא לְמֹת
לְחַרוֹת וְלֹא לְשָׁבִי
לְאַחַדוֹת וְלֹא לְפְרוּד
לְשָׁלוֹם וְלֹא לְמִלְחָמָה
לְשׁוֹבֵעַ וְלֹא לְרְזוּן

על הפיוט – 'כי רב להושיע ומוריד הטל'

פיוט זה הוא המשך ישיר לפיוט 'תיקון הגשם' שכתב המחבר בסתיו תשפ"ה, לבוקר שמחת תורה, וכעת, באביב ובחג הפסח, הוא ממשיכו בהשלמה עונתית ורוחנית בדמות 'תיקון הטל'. היצירה טווה שפה חדשה מתוך הישן: היא שוזרת את נוסח 'תיקון טל' הקדום עם מדרש שירי בן זמננו – תגובה פיוטית־אישית שנכתבה לקראת אמירת הטל ביום הראשון של פסח ומבקשת על ההתחדשות.

בין השורות נוכחת כמיהה עמוקה לברכה, לתחייה, לגאולה – קול אישי ההופך לציבורי, קהילתי ואף לאומי. 'ותפדה ותציל ותשיב את כולם' משמש כפזמון חוזר המבטא את התקווה לשובם של כל החטופות והחטופים ושל המפונים לביתם ושל מגיני ישראל בשלום למשפחות ושל הרוח הישראלית לעם הישראלי.

הבית האחרון רומז באופן יצירתי על סדר ה'סימנים' בליל הסדר – קדש, ורחץ, כרפס, יחץ וכי' – ומחבר את מהלך הגאולה הרוחנית למהלך הארוחה הגשמית: 'קדשנו כטל', 'ורחצנו בטל', 'וטבלנו בטל', 'ושולחנו יגדל' 'וצפוננו נשאל' – כולם נרקמים לחזון של הגשמה ופריחה מחודשת וחזרת השבויים הצפונים ומוחבאים מפנינו, בזכות הטל.

ארבע לשונות גאולה ולשונות נחמה

הרב גבריאל אבן צור

ארבע לשונות הגאולה הן ארבעה ביטויים המופיעים בספר שמות, בהם הקדוש ברוך הוא מבטיח למשה להוציא את בני ישראל ממצרים: "לִכְן אָמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה', וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלֹת מִצְרַיִם, וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַבְדֵיהֶם, וְגֵאלְתִּי אֶתְכֶם בְּרוּעַ נְטוּיָה וּבְשִׁפְטַיִם גְּדֹלִים. וְלִקְחֹתִי אֶתְכֶם לִי לְעָם, וְהָיִיתִי לְכֶם לֵאלֹהִים" (שמות 1). לשונות אלו מייצגות את ארבעת השלבים של תהליך הגאולה ממצרים, מהפסקת העבודה הקשה ועד לקיחת עם ישראל לעם סגולה.

בליל פסח, ארבע לשונות הגאולה מיוצגות על ידי ארבע כוסות יין ששותים במהלך הסדר. כל כוס מסמלת שלב אחר בתהליך היציאה משעבוד לחירות: הכוס הראשונה כנגד "והוצאתי", השנייה כנגד "והצלתני", השלישית כנגד "וגאלתי", והרביעית כנגד "ולקחתי".

ארבע לשונות הנחמה המוצעות כאן נשענות על הפסוקים מירמיהו (לא, ב-ג): "מִרְחוֹק ה' נִרְאָה לִי; וְאֶהְבֵּת עוֹלָם אֶהְבֵּתֶיךָ, עַל־כֵּן מִשְׁתַּחֲוֶיךָ חֹסֵד. עוֹד אֶבְנֶיךָ וְנִבְנִיתִי, כְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל: עוֹד תַּעֲדֵי תַפְיךָ, וְיִצְאֵת בְּמַחֹל מִשְׁחָקִים". כשם שלשונות הגאולה מבטאות את שלבי היציאה משעבוד מצרים, כך לשונות הנחמה מבטאות את שלבי הריפוי והשיקום. בתקופה של אבל, מלחמה וכאב, ניתן להוסיף לסדר פסח את לשונות הנחמה לכוסות הסדר, כביטוי אקטיבי לאמונה בנחמה העתידית ובשיקום הפיזי והרוחני.

מרחוק ה' נראה לי — תפילה על השלום

תפילה זו פונה אל ה' כמקור השלום ומבקשת לראות את השלום, גם כאשר הוא כה רחוק. התפילה משקפת את האמונה שכשם שאור הבוקר מפציע בהדרגה ומתגבר, כמתואר בפסוק ממשלי החותם את התפילה, כך על האדם לאחוז בתקווה גם בזמנים החשוכים:

רבון העולמים, אֶתָּה שְׁלוֹם, וְשִׁמְךָ שְׁלוֹם וְכָל אֲשֶׁר לְךָ שְׁלוֹם. יְהִי רְצוֹן שְׁתַּלְמְדֵנוּ לְלַכֵּת בְּדַרְכֶיךָ וְלִרְאוֹת גַּם מִרְחוֹק אֶת שְׁלוֹמְךָ. וּבְזָכוֹת אֲמוּנָתֵנוּ וְהַשְׁתַּדְּלוּתֵנוּ תַעֲצִיר אֶת הַשָּׁכֶת הַמְּלַחְמוֹת מִן הָעוֹלָם וּכְבוֹד ה' עָלֵינוּ יִזְרַח. פְּתוּב: "אֲרַח צְדִיקִים כְּאוֹר נֶגְהָ, הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם".

אהבת עולם אהבתיך – תפילה על אהבה ותקווה

תפילה זו רואה באהבה כוח א-לוהי קדום המשמש כמקור ריפוי והתרוממות. היא מתכתבת עם הפסוק מהושע (יא, ד) "בְּחֶבְלֵי אֲדָם אֲמַשְׁכֶּם בְּעֵבְרוֹת אֶהְיֶה", המתאר את האהבה כחבלים עדינים בהם האל מושך את האדם אליו, ועם חוכמת הסוד הרואה באהבה את המניע הראשוני והעמוק לבריאת העולם:

אֶהְיֶה מְקַדֵּם יְצִרְתִּי, וְאֶת רְזִיָּה לְכַנִּי אֲנוֹשׁ הַעֲנִקְתִּי, לְהוֹלִיכֶם כְּאַרְצוֹת הַחַיִּים, לְרוֹמֵם רוּחַ שְׁפָלִים וּלְהַחֲיֹת לֵב נִדְכָּאִים. מֵה נִפְלְאָה אֶהְבְּתֶךָ ה', בְּחֶבְלֵי אֲדָם תִּמְשַׁכֵּנוּ, בְּעֵבְרוֹתֶיךָ תִּקְרַבְנוּ. וְלֹא תִמּוֹשׁ אֶהְבְּתֶךָ יוֹמָם וְלַיְלָה, לְהָאִיר דְרָכֵינוּ בְּשִׁבְיָה וּלְשַׁהֲרֹר נַפְשֵׁנוּ מִכָּל צָרָה וְצוּקָה.

עוד אבנך ונבנית - תפילה על פדיון, שיקום וקימה

תפילה זו מתכתבת עם תפילת 'אב הרחמים', הנאמרת מדי שבת בקרב קהילות אשכנז, להזכרת ההרוגים על קידוש השם. התפילה כאן עוסקת בבקשת השבת השבוים ושיקום פיזי ורוחני להם וכל בית ישראל:

אב הרחמים, שוכן במרומים, ברחמיך הרבים הקם כל בית ישראל מאבלם. פצועינו ראה ורפאם, והשב את שבותנו, להוציאם מחשך וצלמות. כי אתה הרפא הנאמן לשבורי לב ומחבש לעצבותם. ומחרגנו תקימונו, ומכאבנו תנחמנו, ותמחה את דמעותינו. כפתוב: "כיום ההוא, אקים את-ספת דויד הנפלת; וגדרתי את פריציהן והרסתיו אקים, ובניתייה פימי עולם".

עוד תעדי תפידך – תפילה על השבת החיים

תפילה זו מתכתבת עם תפילת 'נחם' הנאמרת בצוהרי תשעה באב ומבקשת נחמה עבור תושבי האזורים שנפגעו במלחמה הנוכחית - העושה והצפון. בהתאם לחזון הנביאים, נחמה זו מתוארת כהשבת החיים והשמחה, לאחר תקופה של שממה ויגון:

נחם ה' א-להינו את אבלי ציון, את אבלי העושה החרב, ואת אבלי הצפון השומם, ותמלא ישובינו, קבוצינו, מושבינו וכפרינו בילדים וילדות משחקים, זקנים וזקנות מאירי פנים. ושם מדברם כעדן והרבותיהם כגן ה', ששון ושמחה ימצא בהם תמיד, תודה וקול זמרה. כפתוב: "רכבה כצמח השדה נתתיו ותרבי ותגדלי ותבאי בעדי צדיים".

בעבור זה

אילה ניחאי קלי

אֵילתִי, אֵילִי, שִׁירֵי שִׁיר לְאֲדַמְתִּי
אֵילתִי לֹא נִמָּה
לֹא נִמָּה בְּלִבִּי

אֵילתִי, אֵילִי, בְּשָׂדוֹת שֶׁל חֲלוּמֵי
לֹא נִמָּה, לֹא נִמָּה לִי

אֵילתִי, אֵילִי, פֶּתַח שְׁבִנְשִׁמְתִי
אֵילָה שֶׁלֹּא נִמָּה
רִחֲקֵתִי בְּנִדְוֵי אֵלֵי

בְּעֵלוֹת הַשַּׁחַר שְׁמַעְתִּי וְעַקַּת יְעֲלִי,
וְהִיא גּוֹלָה בְּעוֹלָם, גּוֹלָה הִיא בְּעוֹלָמִי
בְּעֵלוֹת הַשַּׁחַר שְׁמַעְתִּי אֵילָה פְּצוּעָה
וְהִיא גּוֹלָה בְּעוֹלָם
גּוֹלָה הִיא בְּעוֹלָמָהּ

אֵילתִי, אֵילִי, שִׁקְרָתִי לְעֵצָמִי
אֵילתִי שָׂרָה
אֵילתִי שָׂרָה לִי

אֵילָתִי שָׁרָה, וְהַשִּׁיר הוּא אֲמָתִי

אֵילָתִי, אֵילִי, מִתּוֹק צָחוּקֶךָ

בְּתוֹךְ קִרְבִּי

וְצָעֲדֶיךָ עוֹד יִצְמִיחוּ עֶשֶׂב בִּי

אֵילָתִי, אֵילִי, לֹא אֲמִית עוֹד אֶת נַפְשִׁי

לֹא יִדְעֶךָ הָאוֹר

וְצִלִּי שָׁלֵם עָמִי

בְּעֵלוֹת הַשָּׁחַר

שָׁמְעָתִי זַעֲקַת יְעֻלִּי

וְהִיא גוֹלָה בְּעוֹלָם

גוֹלָה הִיא בְּעוֹלָמִי

בְּעֵלוֹת הַשָּׁחַר שָׁמְעָתִי אֵילָה פְּצוּעָה

וְהִיא גוֹלָה בְּעוֹלָם

גוֹלָה הִיא בְּעוֹלָמָהּ.

מאז שמיני עצרת החג הזה

מלכה שמולביץ

נכתב בצרפתית ובעברית על ידי המחברת

"ועל ידי אמירת תהלים תתעורר הבעלת השרון לשיר בקול נעים..."
(תפילה לפני תהלים)

אף אחד לא יודע
עד כמה אני משתכרת כל לילה
לילה ויום
עד כבוי
עד שהראש מתכופף
אל רצפת השלחן
מול תבותיהם ואותיותיהם ושעמיהם
כוסות מלאות
מהשמיני החג הזה,
מהשביעי השבוי
משננת סביב ראשון שני שלישי רביעי חמישי,
מקסת שנה
עד
פתח האהל.

כל קול

נורית הירשפלד-סקופינסקי

כָּל יוֹם יוֹם

חַיֵּב אָדָם לְרֹאוֹת עֵצְמוֹ

כָּאֵלוֹ הוּא נֶחֱטֵף לְגִבּוֹל מִצָּרִים

קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים,

מִבְּכִים וּמִמְאָנִים לְוֹתֵר עַל כְּנִינוֹ וּכְנוּתִינוֹ

כִּי עוֹדָם.

קוֹל חַיֵּי אֲחִינוֹ, אֲחִיוֹתֵינוּ, קְשִׁישֵׁינוּ, וְטַפְּנוּ

זוֹעָקִים אֵלֵינוּ מִן הַמְּנִהְרָה.

בעבור זה

אסנת אלזר

סְבִי שְׁתַק אֶת כָּל הַזְּעוֹת שֶׁנִּחְרְטוּ בְּגוּפוֹ
רַק מִסֵּפֶר דְּהוּי עַל אִמַּת יָד שְׁמֵאל
נִשְׁאַר כְּצוֹפֵן לֹא מִפְּעֻנַח שֶׁל עֵבְרוֹ
"בְּעֵבֹר זֶה עָשָׂה ה' לִי" מִלְמַל בְּעָרֵב יָמָיו
אֲזוּ כָּכֵר לֹא הִקְשַׁכְתִּי
אֲנִי לֹא דוֹכַרְת פּוֹלְגִית.

פַּעַם יְדַעְתִּי לְשֵׂאל
בְּחֻכְמָה, בְּתַמִּימוֹת, בְּקִמְצוּץ שֶׁל רִשְׁעוֹת
דִּלְגַתִּי בְּקִלְיוֹת מְחַרְבֵּן לְגֵאֲלָה
מִימֵי הַזְּכָרוֹן לְתַקוּמָה
הַ"בְּעֵבֹר זֶה" הַשְּׁקִיט אֶת פֶּחַד לִילוֹתִי.

בְּנוֹתֵי מְבִיטוֹת בִּי בְּמִבְט שְׂאִינוּ יוֹדְע לְשֵׂאל
אֲנִי רוֹצָה לְפָתַח לָהֵן
לִיצַב אֶת אֲדַמְתֵּן הַסְּדוּקָה
לְסַמֵּן לָהֵן אֶת הָאָרֶץ הַמְּבֻטָּחַת.
אוּלָּם הַשְּׁבַת הֵהִיא
עוֹצֶרֶת אוֹתִי מִלְּהִבְטִיחַ לָהֵן
"בְּעֵבֹר זֶה עָשָׂה ה' לִי בְּצִאתִי מִמִּצְרָיִם".

<< לחצו לקריאה במגזין גלויה >>

ומאיפה אפשר בכלל להתחיל

חגי פרץ

ומאיפה אפשר בכלל להתחיל עכשיו לצרחה, לשפחה, לסלחה, להיות האני שלפני, האני שאחרי מי שכבר אף פעם לא אהיה. מאיפה אפשר בכלל להתחיל עם הכוח, עם הכוח הזה שמכה, עם מה שמנסה לצאת כל כך, עם מה שנכנס כל-כך עמק שכבר אי אפשר להוציא יותר, לא עכשיו, לא אף-פעם, לדעת שהזמן כן ישנה, ולא להאמין שאפשר, ולא להאמין שבכלל עוד אפשר אי-פעם להתחיל, לא מכאן, לא משם, ולא מאף איפוששהו שלא יהיה, לא בעולם הבא, ולא בעולם הזה, רק שישרף הכל, והכל יהפך לאבק של שנים, של מרחקים, של האנשים שהיו הכל ושכבר לא יהיו, אלא רק אותיות פורחות ברוח.

עכשיו

טלי פז

עכשׁוּ אָנִי מִכְנָסֶת גּוֹזְלֵי סְבִיבִי
 עכשׁוּ אָנִי שׁוֹאֶבֶת דְּמַעוֹתַי פְּנִימָה
 עכשׁוּ אָנִי מִנְסָה לְדִלוֹת מִתּוֹכִי חַיּוּכֵי סָרְק
 עכשׁוּ אָנִי מִשְׁתַּדֶּלֶת לְחַתֵּךְ יְרַקוֹת, לְטַגֵּן חֲבִיתוֹת, לְהַכִּין מְזוֹן שֶׁהֵם
 אוֹהֲבִים
 עכשׁוּ אָנִי מֵאֲפַשֶּׁרֶת לָהֶם לְאָכֵל כַּמּוֹת בְּלִתי הַגִּינוּיִת שֶׁל מִתּוֹקִים
 עכשׁוּ אָנִי מִרְחִיקָה אוֹתָם מִן הַטְּלִכִּיזְיָה וְהַנְּיָדִים
 עכשׁוּ אָנִי מִחֲפָשֶׁת לְעֶצְמֵי הַפּוֹגוֹת שֶׁל שִׁקֵּט
 עכשׁוּ אָנִי חוֹלְמֶת בְּלִילוֹת עַל אֶסוֹן גְּדוֹל וְזִנְעוֹת נוֹרְאִיוֹת, שׁוֹמַעַת
 יְרִיּוֹת רוֹבִים וְזַעֲקוֹת עֲזָרָה
 עכשׁוּ אָנִי מִיַּחֲלֵת בְּיָמִים לְתַקוּמָה מְחֻדָּשֶׁת
 עכשׁוּ אָנִי מִתְאַמְצָת לְאַסֵּף כּוֹחוֹתַי, לְכַבֵּשׁ כְּעָסִי, לְנַשֵּׁךְ שִׁפְתֵי
 עכשׁוּ אָנִי מִנְסָה לְבַחֵר בְּחַיִּים שֶׁעֲדִין כָּאֵן.

עסקת החזרת חטופים וחסופות מס' 1

אסנת אלזר

לו יכלתי
הייתי מבטלת הגדרות היצוניות
של גיל, מגדר ומצב משפחתי
הייתי משאירה את הידיעה
שלנשמות שנתקפו עם שחר ממקומן
יש אבא ואמא
ונצננע מעתיק נשימה.
יש תהום שנפצרה בין הלפני והאחרי
ושאלות שנותרות ללא מענה.
בהעדרן ממשיך להפרם לי
צ'לם א-להים.

* (בשיפוליו של עמק הבכי)

אהובה רקנטי

בְּשִׁפּוּלָיו שֶׁל עֲמַק הַבְּכִי
נֶאֱצְרוֹת הַדְּמָעוֹת,
שְׁלוּלִית בְּחֶרֶף
שָׁאִין לוֹ קֶץ.

מִתּוֹךְ הָאֲדָמָה פּוֹרֶצֶת הַצֶּעֱקָה:
בָּאוּ דָמִים עַד נֶפֶשׁ
בָּאוּ דָמִים
בָּאוּ

וּכְמוֹ לֹא אָרַע מְאוּם.
הֶרְקִיעַ לְבוּשׁ מְעִילֵי עֲנָנָיו
מִשְׁתַּקֵּף לוֹ בְּדַמְמָה
בְּשִׁלּוּלִית הַחֶרֶף הַמְּבַעֲתָת
שְׁלוּלִית הַמְּכֹסָה עַל לֵב
וּשְׁכָרָיו

אין

רונית גליק קורצ'מן

איך בתוך ערפלי הכאב
 נשמע ציוץ צפורים?
 איך מתוך עלטת הלב
 את רואה נצנוץ קטן
 כלנית אדמה
 נכלמת בפיפה
 כתם דם בשדה שרוף

איך מתוך תהום הכאב חיוך תמים של ילד מפציע
 מבקע את התכלת בשמים
 יום חלין
 עצמת החיים

לאהוב עד השמים

מינאל זץ

אָנִי מְחַפֵּה שְׂיחֲזֹרוּ
לְשׁוֹרר שִׁירֵי אֶהְבָּה,
שְׂיחֲזֹרוּ כְּכֹר
לְאַהֲב עַד
הַשָּׁמַיִם,
וְלֹא לְתוֹךְ
הָאֲדָמָה.

* (בתוך רעש העולם ילדי צועד)

מיטל גזלה רופא

בְּתוֹךְ רֵעַשׁ הָעוֹלָם יְלָדֵי צוּעֵד
וְאֲנִי בּוֹ אֶבֶן וְהִבְטָחָה
צוֹק שֶׁל נְחָמוֹת.
מֵאֲזוֹ אוֹקְטוֹבֵר
בְּכָל הָעוֹלָמוֹת עוֹמְדִים יְלָדִים
עַל קְצוֹת אֲצָבָעוֹת דְּקוֹת
מִבִּיטִים אֶל הָאֶפֶק
אֶל כָּל רְעִידוֹת הָאֵינְסוֹף
חֲסָרֵי מִשְׁקָל
לְהִחְזִיק

אל תראוני

סימה סזר פלז

אל תראוני
שאני יושבת
בבית הקפה
או בחוף הים.
אל תתעצבו
פן שכחתי
אותם.
אני כאן,
רק מנסה לנשם,
והם,
הם הולכים אתי
לכל מקום.

להרגיש את הרוח סמזו פלמך פרוץ

ואם יתקפו האחד, השנים יעמדו נגדו
והחוט המשלש לא במהרה ינתק
(קהלת ד, יב)

תראה,
הצמחנו קרום על השפתיים
כדי שלא נכאב מדי,
כדי שנהרגיש
פחות.

אבל העינים מדברות
גם כשהפה שותק
העינים מבקשות
שהחוט המשלש לא ינתק –

יש בנו עוד כוח
לבטח

להקגיש אַת הָרוח
ממריאה
אַת הָראות

להתראות
עם עצמנו
ועם הקאות

מתוך הספר "צדו המואר של הירח", עורכת: צביה ליטבסקי; הוצאת פרדס (2023).

לחצו לקריאה במגזין גלויה <<

שבר כלי

נעמה קדוש

אני השבר ואני הכלי.
פוגשת חלקים שלמים פתוכי.
בין השברים שאבדה דרכם,
לבין אלו שנתרו
עומדים על מקומם.

אני השבר.
מתוכו אני נבנית.
אני הכלי.
שבירה מעת לעת.

ולתוך שבר הכלי שאני,
קמה כל יום מחדש,
ובחמלה אוספת את עצמי.

גלות יעל קריא

בְּחַיַּאת שְׂכִינָה, אֵיפֹה אַתָּה? כִּכָּר כַּמָּה חֲדָשִׁים שָׂאתָ נְחֻבָּאת אֶל פְּלִיָּה.
בְּחַיַּאת שְׂכִינָה, שְׂאֵלְתִי, קְרֵאתִי, לְחַשְׁתִּי, דְּמַמְתִּי אֶת שְׁמֶךָ.
בְּחַיַּאת שְׂכִינָה, הַחֲשֶׁךְ, הוּא הַחֲשֶׁךְ.
בְּחַיַּאת שְׂכִינָה כַּמָּה בְּכִי. כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלְיָךָ עָלֵינוּ עָבְרוּ.

* (מי שביציאתה אוחזת תוף)

אסנת אלזר

מי שביציאתה אוחזת תוף
מניקה שתחזור
אבל אחרת
לרגליה עוד נכרכת מצרים
מכבידה על הליכתה
ושירה חדשה נשזרת בספור חיה
הנשאב מתוך באר, במדבר

ממעמקים קראתין

איריס אליה כהן

החלף אפלה באורה

מתקן באור

מרה בשמחה

תפלה בתודה

שבויים בשבים

לחפש את החירות: קריאה פסחית בזמן אמת הרבה עינבר בלזו שלם

גם השנה נשב סביב שולחן החג, בלב סדוק ובנפש חפצה. "השתא הכא" – השנה אנו כאן, אך "לשנה הבאה בני חורין" נושא משמעות כפולה. אחינו ואחיותנו עדיין בשביה, ואלו שחזרו לאחרונה, לאחר תקופת שבי ארוכה – ארוכה מדי – משמיעים קולם ברבים. העדויות קשות מנשוא, אך ההקשבה היא שיעור חובה על חופש, על חיפוש ועל המרחב שביניהם.

אותו שורש ח.פ.ש מבטא את המעשה והתודעה גם יחד, את המסע ואת הייעוד. כפי שנאמר "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים" – החיפוש אחר החירות הוא מסע אישי וקולקטיבי מתמשך. בעודי מקשיבה לשבים, מגילת העצמאות פרוסה לפניי, והחיבור מתבהר: חיפוש וחופש הנטועים עמוק בשפה ובמסורת היהודית, מקבלים עתה משמעות מודרנית ודמוקרטית, דחופה ומחייבת.

המילה "חירות" מופיעה במגילה פעמיים – ראשית כערך יהודי מושרש, בהבטחה כי ישראל "תהא מושתתת על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונם של נביאי ישראל". זוהי חירות מקראית: נביאי ישראל מדברים על שחרור מדיכוי, כדברי ישעיהו

"לְקָרָא לְשָׁבוּיִם דְּרוּר וְלְאַסוּרִים פְּקַח קוֹחַ" (ישעיהו סא, א), על כבוד האדם באשר הוא, על אחריות מוסרית. המגילה מציבה את החירות לא רק כחוק אלא כשליחות, כחלק מהבסיס הרוחני והערכי של המדינה.

בפעם השנייה, החירות מופיעה כהבטחה אזרחית מודרנית: המדינה "תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות". "חופש" במשמעותו המערבית-ליברלית – חופש הפרט לבחור ולחיות לפי אמונתו, תרבותו וזהותו. זהו חופש המגן על מגוון הדעות והקבוצות, ומחבר את ישראל לערכים אוניברסליים של דמוקרטיה.

כך יושבים להם יחד – ישעיהו ועמוס, הרצל ובן-גוריון – ויוצרים תשתית לחירות שהיא גם קול עתיק וגם תקווה עכשווית, גם זיכרון וגם חזון. בבחינת "עבדים היינו... ועתה בני חורין" – תזכורת למסע הלאומי וההיסטורי שלנו.

המגילה מציבה את החירות לא כיעד שהושג, אלא כעבודה מתמשכת. כזכות וכחובה. כקריאה לדרור וכשאלה פתוחה שדורשת מענה מתחדש בכל דור, ברוח "והגדת לבנך" – העברת הסיפור והערכים מדור לדור.

בין השיבה הביתה מהשבי הפיזי לבין החיפוש העמוק אחר משמעות, אנו מוזמנות ומוזמנים בפסח הזה לשוב ולשאול,

כמו "מה נשתנה" של ההגדה: מהו חופש אמיתי? מה מחפשים כשחופש איננו? ואיך נשמור, יחד, על חירותנו – זו האישי, הלאומית והאנושית? כדברי מיכה הנביא: "עֲשׂוֹת מְשָׁפֵט וְאֶהְבֵּת קֶסֶד וְהִצַּנֵּעַ לְכֶת עִם אֶ-לֹהֶיךָ" (מיכה ו, ח).

ואני מוסיפה עוד שאלה. 'שאלת בונוס' לכאורה שהיא שאלה כבדה ביותר לצער כולנו: לפסח הזה - "לא אחד בלבד עמד עלינו" - מה אנחנו לוקחים על עצמנו, כיחידים וכחברה, כדי לדרוש ולהבטיח את שחרורם של כל שבוינו?

רשות הרבים היא רשת ירושלמית של ארבעים ארגוני יהדות-ישראלית, חילונים, מסורתיים ודתיים, שפועלים יחד להפיכת המרחב הציבורי הירושלמי לסובלני ופתוח לכל. ארבעים ארגונים המחזיקים בתפיסות עולם מגוונות שותפים בפורום הארגונים פועלים בתחום היהדות הישראלית בערוצי פעולה שונים: חינוך, תרבות, סינגור ואקטיביזם, במגוון אסטרטגיות ושיטות עבודה. פורום רשות הרבים שם לו למטרה להפוך את ירושלים לבירת היהדות הישראלית. אנו שואפים ושואפות להבטיח עתיד ירושלמי צומח, המקדם תרבות יהודית עשירה ומגוונת. כל זאת תוך השמעת קול יהודי רבגוני חזק וצלול הנטוע במסורת היהודית, הציונית והשיח הערכי-הומניסטי. חדשנותו של הפורום מתבטאת ביצירת מרחב פעולה משותף לארגונים ירושלמים, החולקים תפיסות עולם יהודיות פלורליסטיות.

www.rashut-harabim.org

לחצו לקריאה במגזין גלויה <<

אֲחֵינוּ וְאֲחִיוֹתֵינוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל
הַנְּתוּנִים בַּצָּרָה וּבַנְּשִׁיָּה
הָעוֹמְדִים בֵּין בָּיִם וּבֵין בֵּינֵנָּשָׁה
הַמִּקּוּם יָרַחֵם עֲלֵיהֶם
וְיוֹצִיאֵם מִצָּרָה לְרוּחָהּ
וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה
וּמִנְשֶׁעַבֹּד לְגֵאֲלָהּ
הַשְׁתָּא בְּעַגְלָא וּבְזַמַּן קָרִיב
וְנֹאמַר אָמֵן.

